

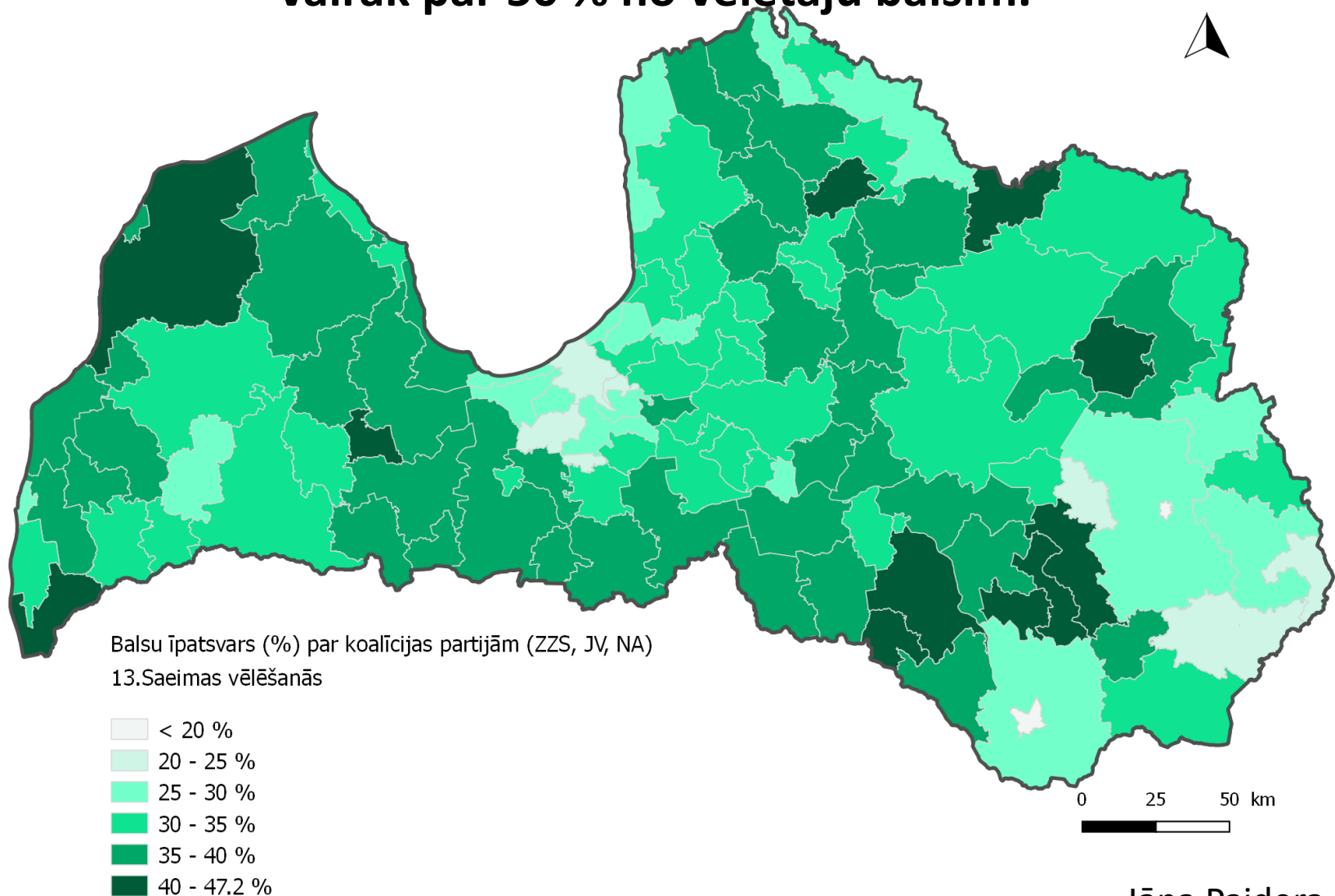
Juris Paiders

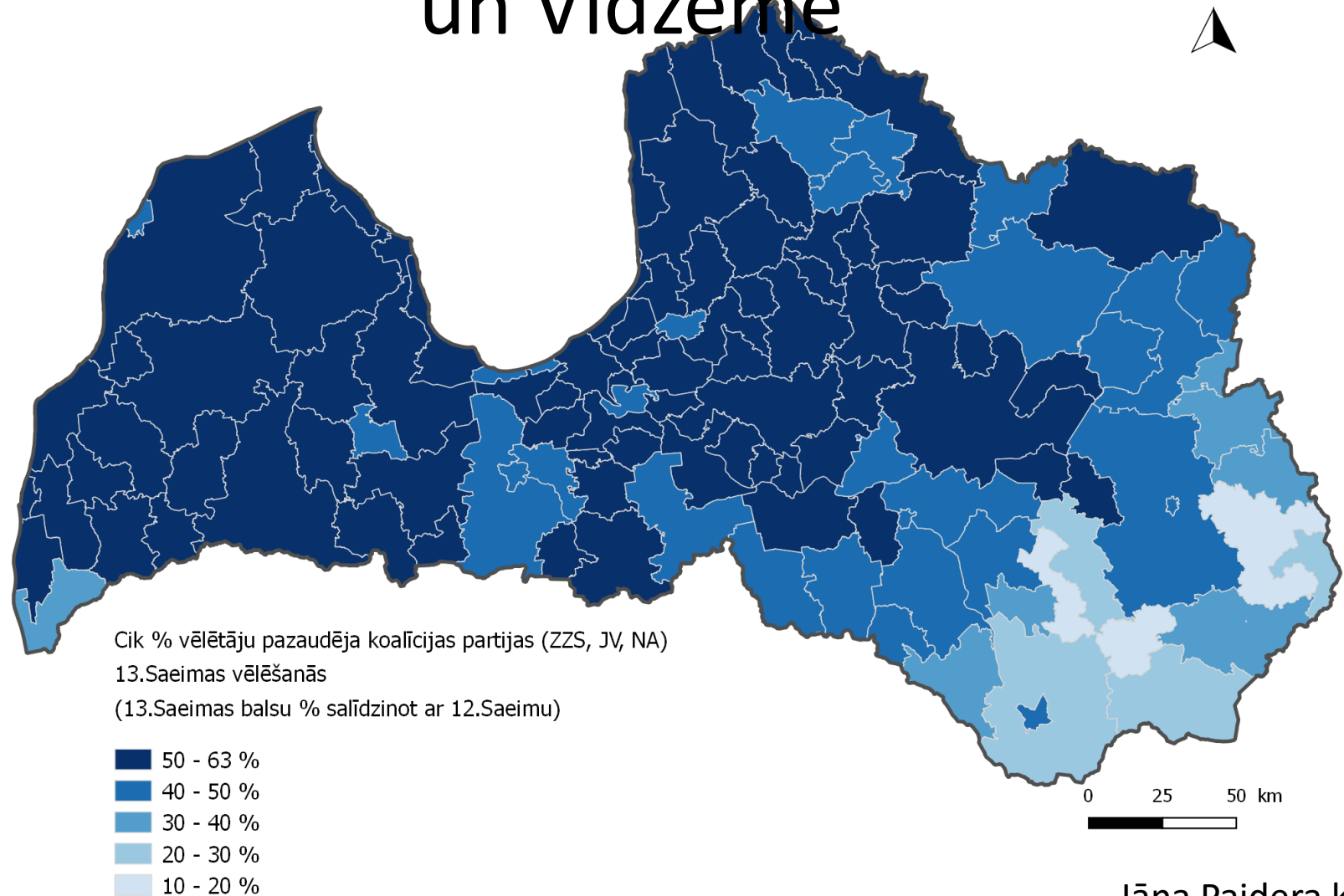
ETNISKO FAKTORU IETEKME UZ 14. SAEIMAS VĒLĒŠANU REZULTĀTIEM

Foto autors: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

13. Saeimas vēlēšanās nevienā no novadu un republikas pilsētu pašvaldībām valdošās koalīcijas partijas (Zaļo un Zemnieku savienība, Nacionālo bloks un Jaunā Vienotība) kopā nesaņēma vairāk par 50 % no vēlētāju balsīm.

13. Saeimas vēlēšanās valdošās koalīcijas partijas visvairāk atbalstu zaudēja Kurzēmē un Vidzemē

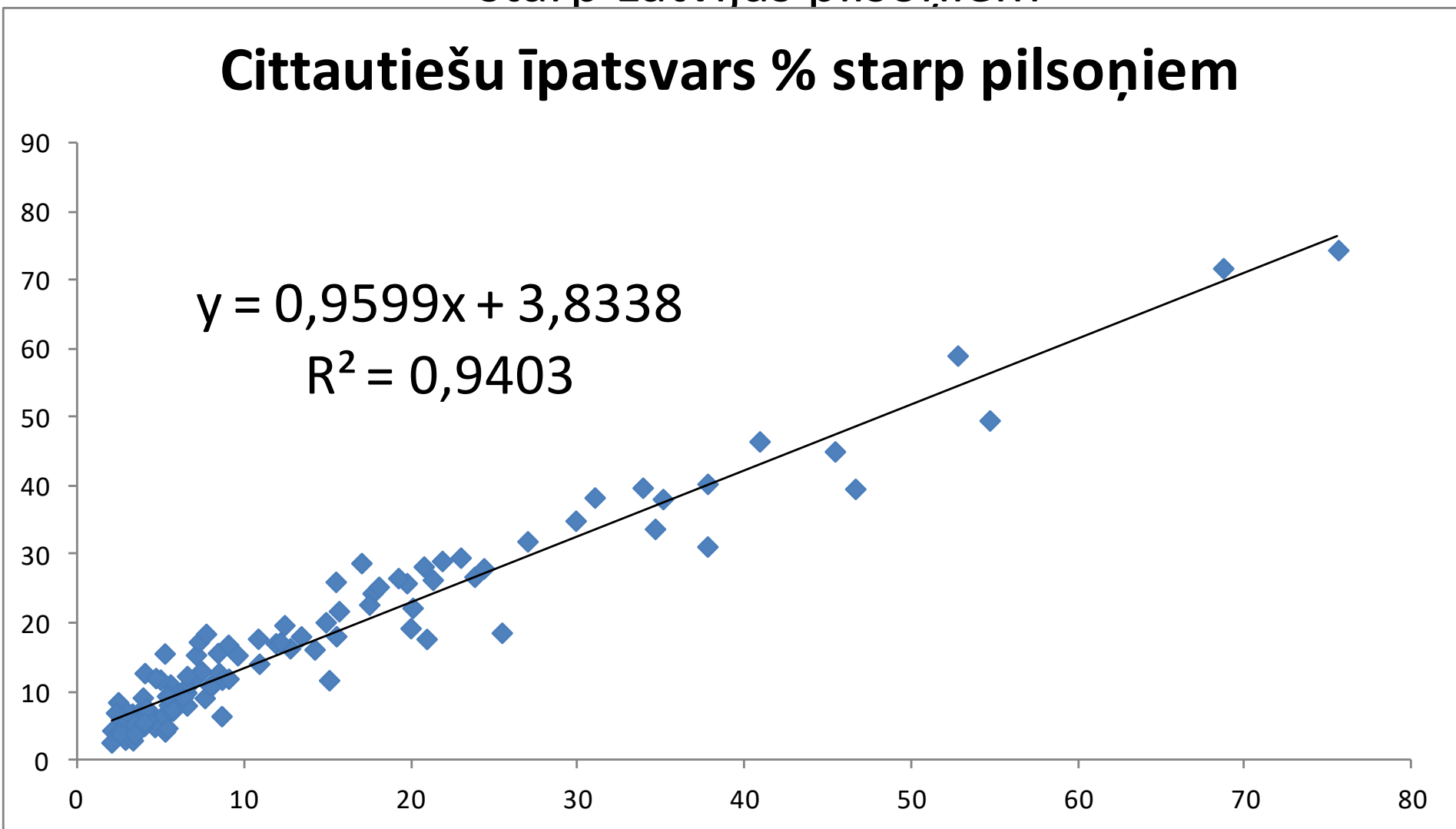

2018. gada Saeimas vēlēšanu rezultātos bija vērojama izteikti etniska ievirze: Regresija starp Krievu savienības un *Saskaņas* rezultātu kopā ar nelatviešu īpatsvaru starp Latvijas pilsoņiem

Cittautiešu īpatsvars % starp pilsoņiem

$$y = 0,9599x + 3,8338$$

$$R^2 = 0,9403$$

14. Saeimas vēlēšanu rezultāti

14.Saeimas vēlēšanu rezultāti

14. Saeimas vēlēšanu rezultāti 2

- 2018. gadā vēlēšanās Māra Kučinska veidotās valdības koalīcijas partijas kopumā atbalstīja tikai 38,7% no visiem vēlētājiem.
- 2022. gad Saeimas vēlēšanas iepriekšējā valdībā ietilpstošās partijas kopumā atbalstīja tikai 36% no visiem vēlētājiem, kuri piedalījās balsošanā.
- No visām 43 Latvijas pašvaldībām tikai sešās (Siguldas, Varakļānu, Valkas, Smiltenes, Mārupes un Valmieras novados) vēlētāju vairākums nobalsoja par visām iepriekšējās valdības partijām kopumā.

Nodoto balsu skaits (% no visiem nobalsojušajiem)
par Latvijas Krievu partiju, Sociāldemokrātisko
partiju *Saskaņa* un partiju Solidaritāte kopumā, ir
gandrīz pilnībā sakrīt ar krievu, baltkrievu un poļu
tautības pārstāvju procentu pret visiem vietējiem
iedzīvotājiem katrā pašvaldībā

- Novados un valstpilsētās, kurās ir liels krievu, baltkrievu un poļu īpatsvars ir vērojams izteikti negatīva korelācija ar to vēlētāju īpatsvaru, kuri nobalsoja par partijām, kuras ietilpa iepriekšējas Krišjāņa Kariņa valdības koalīcijā.
- Tomēr šāds salīdzinājums nav gluži korekts. Lielākajai daļai no Latvijas baltkrieviem un ukraiņiem nav Latvijas pilsonības un viņi vēlēšanās nepiedalījās.

2022. gada 1. janvārī Latvijas pilsonība bija tikai 37% ukraiņu un 45% baltkrievu, bet 66,5% no visiem Latvijas krieviem

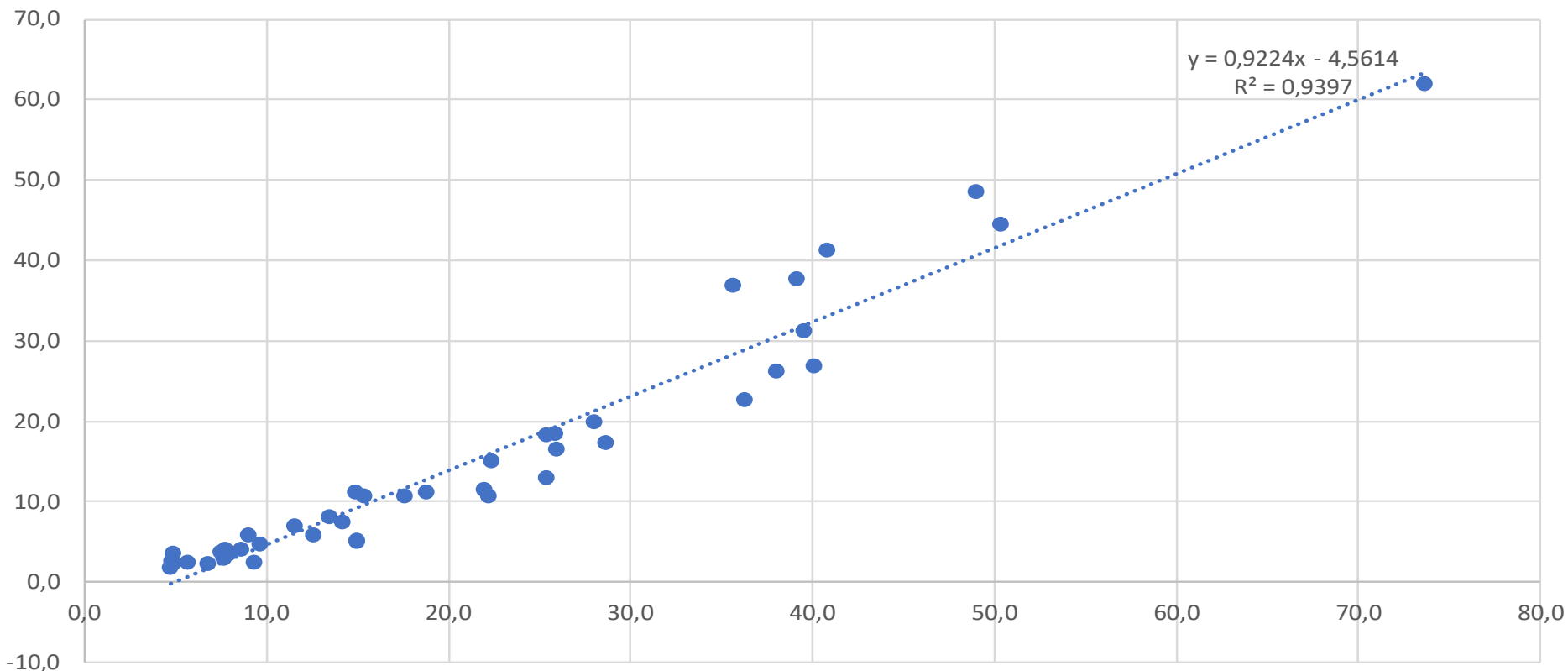
- Savukārt 99,9% no visiem Latvijā dzīvojošajiem latviešiem ir Latvijas pilsonība (CSP dati: 2022. gada 1. janvārī LR pilsonības nebija tikai 392 no Latvijā dzīvojošajiem latviešiem). 2022. gada 1. janvārī gandrīz 95% no visiem Latvijā dzīvojošajiem čigāniem (romiem) bija Latvijas republikas pilsonība. Ļoti augsts LR pilsoņu īpatsvars (vairāk nekā trīs ceturtdaļas) ir Latvijas poļiem un Latvijas ebrejiem, kā arī daudzām skaitliski nelielām tautībām – 70% ir lietuviešiem un 65% no Latvijā dzīvojošajiem igauņiem

Pielietotā metode nelatviešu pilsoņu skaita aprēķinam

- CSP ir brīvi pieejami dati tikai par krievu tautības LR pilsoņu skaitu statistiskajos un plānošanas reģionos, kā arī lielākajās pilsētās. Dati par citu tautību LR pilsoņiem katrā Latvijas pašvaldībā publiski nav pieejami. Tā kā gandrīz visiem latviešiem ir Latvijas pilsonība, tad, atņemot no katrā novadā reģistrēto Latvijas republikas pilsoņu skaita latviešu skaitu, var iegūt Latvijas republikas pilsoņu nelatviešu skaitu ikvienā Latvijas administratīvajā vienībā
- 2022. gada janvārī Daugavpils valstspilsētā no visiem tur dzīvojošajiem Latvijas pilsoņiem 73,7% nebija latvieši. Augšdaugavas novadā (bijušais Daugavpils rajons) tādi bija 50,3%, Rēzeknē - 49%, bet Krāslavā - 40,8%. Arī Rīgā vairāk nekā 40% no visiem deklarētajiem Latvijas pilsoņiem nebija latvieši. Savukārt Kuldīgas, Varakļānu, Smiltenes un Talsu novados 95% no visiem tur deklarētajiem Latvijas republikas pilsoņiem bija latvieši.

LR pilsoņu – nelatviešu balsojumu, bija jāsecina, ka partijas "Suverēnā vara", Sociāldemokrātiskā partija "Saskaņa", politiskā partija "Stabilitātei!" un Latvijas Krievu savienību kopumā atbalsta visas Latvijas pilsoņu nacionālās minoritātes, kuru ģimenēs tiek lietota krievu valodā, neatkarīgi no tā, kāds ir tautības ieraksta pasē.

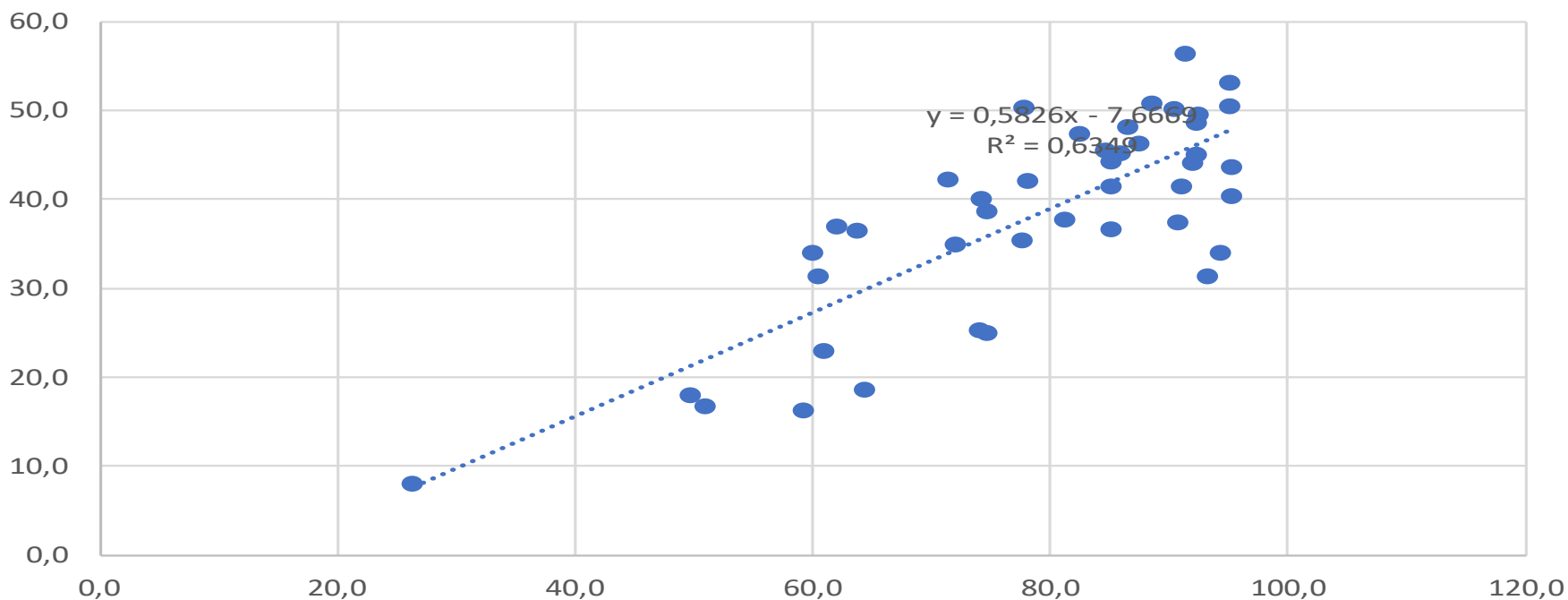
Vēlētāju īpatsvars (%) , kuri 14. Saeimas vēlēšanās nobalsoja par LKS, Saskaņu, "Suverēnā vara" un "Stabilitātei!" kopā (vertikālā ass) un nelatviešu īpatsvars (%) no Latvijas pilsoņiem (horizontālā ass)

Nelatviešu vēlētāji kopumā bija ļoti negatīvi noskaņoti pret visām iepriekšējās Krišjāņa Kariņa valdības koalīcijas partijām (determinācijas koeficients bija 63,5%). Visai negatīvu attieksmi nacionālo minoritāšu vēlētāji pauda arī pret Apvienoto sarkstu un ZZS

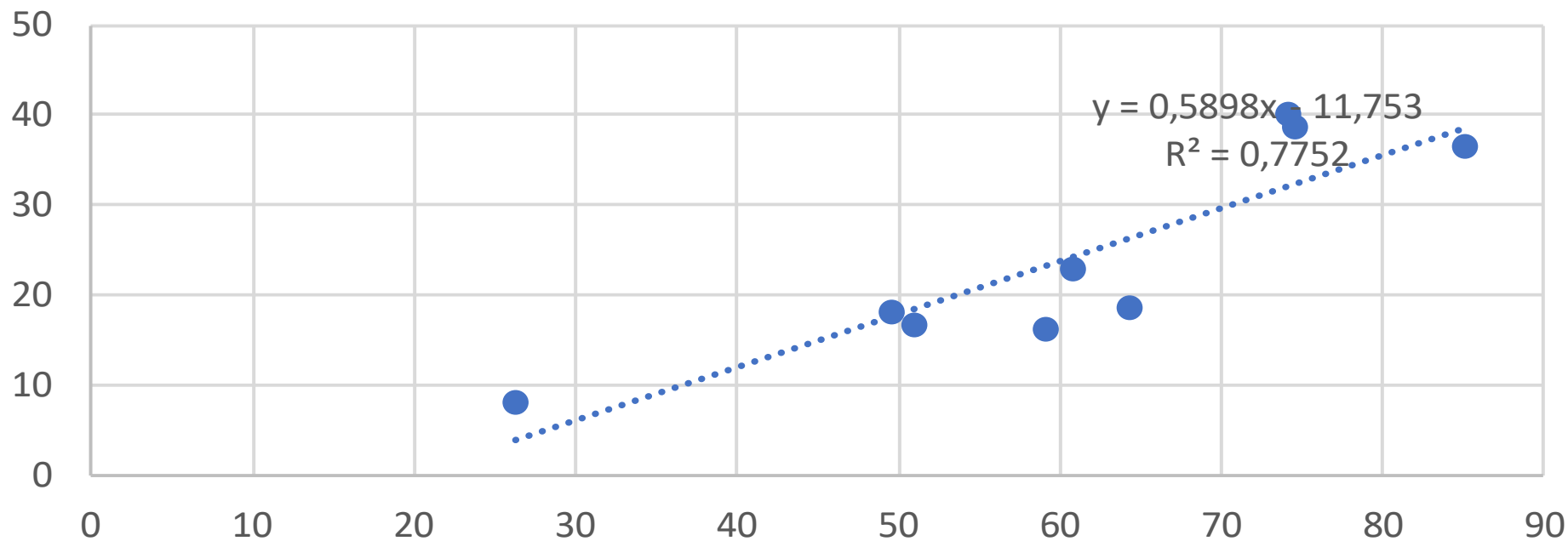
Pieaugot latviešu pilsoņu īpatsvaram par vienu procentu par 0,58 procenta punktiem pieauga atbalsts iepriekšējās valdības partijām kopumā, ar determinācijas koeficientu 63 %

Vēlētāju īpatsvars (%), kuri 14. Saeimas vēlēšanās nobalsoja par valdošās koalīcijas partijām kopā (vertikālā ass) un latviešu īpatsvars (%) no Latvijas pilsoņiem (horizontālā ass)

Savukārt 2022. gadā Latgalē joprojām bija vērojams etniskais balsojums. Palielinoties latviešu pilsoņu īpatsvaram Latgales novados (vai valstpilsētās) par vienu procentu, par 0,59 procenta punktiem pieaug atbalsts visām četrām bijušās valdības partijām kopumā

Vēlētāju īpatsvars (%) Latgalē, kuri 14. Saeimas vēlēšanās nobalsoja par valdošās koalīcijas partijām kopā (vertikālā ass) un latviešu īpatsvars (%) no Latvijas pilsoņiem (horizontālā ass)

LR pilsoņu – krievu balsojums atšķirās no kopējā nelatviešu LR pilsoņu balsojuma

- Atbilstoši statistikas analīzei Latvijas republikas pilsoņu – krievu vislielākais atbalsts bija par sociāldemokrātisko partiju "Saskaņa" (determinācijas koeficients - 63,36%), tālāk sekoja politiskā partija "Stabilitātei!" (53,59%). Var apgalvot, ka partija, kas saucas Latvijas Krievu savienība, nevar uzdoties par LR pilsoņu - krievu pārstāvjiem, jo šīs partijas 14. Saeimas vēlēšanās iegūto rezultātu determinācijas koeficients ar LR pilsoņu – krievu ievietošanu bija tikai 41,57%. Nozīmīgs Latvijas pilsoņu - krievu atbalsts bija arī par partiju "Latvija pirmajā vietā" (34,03 %)
- Latvijas pilsoņiem krieviem nav tik izteikta negācija pret valdošajām un nacionālajām partijām, kādas ir vērojams, vērtējot Saeimas vēlēšanu rezultātus, LR pilsoņiem nelatviešiem. Visnegatīvāk LR pilsoņi krievi novērtēja Jauno Vienotību (determinācijas koeficients (%) ir 42,8%), visas iepriekšējās valdības partijas kopumā (38,2%), partiju progresīvie (25,6%) un Apvienoto sarakstu (25,0%). Nacionālā apvienība izpelnījās daudz mazāku LR pilsoņu krievu negāciju, nekā iepriekš minētās partijas (determinācijas koeficients (%) ir 19,1%)

Sociālo faktoru ietekme: bezdarbs un malkas apkure

- **Augsts bezdarba līmenis** pašvaldībā veicināja lielāku vēlētāju atbalstu politiskajai partijai "Tautas varas spēks", politiskajai partijai "Stabilitātei!" un sociāldemokrātiskajai partijai "Saskaņa". Šīm trijām partijām augsts bezdarba līmenis izskaidroja aptuveni ceturto daļu no vēlēšanu rezultātu izkliedes. Pašvaldībās ar ļoti augstu bezdarba līmenī bija raksturīgs izteikti negatīva attieksme pret partijām "Progresīvie" un "Jaunā Vienotība". Determinācijas koeficients - 40%.
- **Valdības partiju īstenotā politika 2022. gadā ļoti negatīvi pret valdības partijām noskaņoja tos vēlētājus, kuru mājokļi nebija pieslēgti centralizētai apkurei un kuri apkurei, pamatā, izmantoja kurināmo koksni (malku).** Vismazāk mājokļu bez pieslēguma centrālajām apkures sistēmām ir lielajās pilsētās. Savukārt Alūksnes, Smiltenes, Rēzeknes, Krāslavas, un Varakļānu novados lielākā daļa no visām māsaimniecībām 2021. gadā nebija pieslēgtas centrālajai apkurei un galvenokārt savu mājokļu apkurei izmantoja malku.
- Novados ar specializāciju lauksaimniecībā un mežsaimniecībā vēlētāji bija visai kritiski gan pret Latvijas Krievu savienību, gan pret «progresīvajiem», bet izteikti atbalstīja ZZS.

Secinājumi

- **Iepriekšējā Krišjāņa Kariņa valdība veicināja to, ka pieauga etnisko minoritāšu negatīvais noskaņojums pret Latvijas valdību.** Latvijas pilsoņi, kas nav latvieši, iepriekšējo Krišjāņa Kariņa valdība kopumā novērtēja, kā valdību, kas darbojas pret viņu interesēm .
- **Lauku novadi neatbalstīja valdības partijas un Latvijas Krievu savienību, bet atbalstīja ZZS**
- Pagājušā gada Saeimas vēlēšanu rezultāti parādīja, ka Latvijā vairāk nav tikai viena izteikta “latviešu” partija. No 2022. gada Latvijā ir divas izteiktas “latviešu” partijas. Latvieši ar liberāliem uzskatiem atbalstīja “Jauno Vienotību” bet reliģiski un citādi konservatīvie latvieši – Nacionālo apvienību.

Var apgalvot, ka iepriekšējās valdības diskriminējošā attieksme pret mājsaimniecībām ar malkas apkuri nodrošināja to, ka LZS ieguva tik augstu rezultātu 14. Saeimas vēlēšanās.

Veicot statistikas analīzi var stingri iebilst pret visai izplatīto apzīmējumu “krievu partija”

- Ir jāsecina, ka Latvijai ir vairāk ir izteiktas krievu valodā runājošo minoritāšu partijas, kuras mēģina apvienot visas krieviski runājošo intereses, īpaši neakcentējot, kuram no krievvalodīgo LR pilsoņu kopienas pasē ailē par tautību ir ieraksts “krievs”, “baltkrievs”, “ukrainis”, “polis” utt.. Tāpēc, vērtējot tieši Latvijas pilsoņu - krievu īpatsvaru no visiem starp Latvijas pilsoņiem no visiem Latvijas pilsoņiem, kas ir vecāki par 15 gadiem un balsojumu par t.s. “krievu partijām”, nav tik izteiktas tendences, kādas ir vērtējot visu LR pilsoņu – nelatviešu balsojumu

Statistiski nevar identificēt

balsojumu pret kovidfašistiem

- Visai ticami, ka viens no “Attīstībai: Par!” neveiksmes cēloņiem 14. Saeimas vēlēšanās bija, nevis diskriminācija pret mājsaimniecībām ar malkas apkuri (vēlētāji, kas lieto malkas apkuri bija ZZS, nevis “Attīstībai: Par!” elektorāts), bet, bet gan šo partiju apvienības kādreizējo atbalstītāju vēlme sodīt šīs partijas līderus, īpaši jau Danielu Pavļutu, par nesamērīgām “kovidfašisma” izpausmēm pandēmijas laikā.

Latvijas ilgtermiņa drošības interesēs nav radīt apstākļus, lai Latvijas minoritātes kļūtu par “piekto kolonu”, kas varētu būt par iespējamā pret Latvijas neatkarību vērstā agresora atbalstu. Tieši pretēji, Latvijas pilsoņu cittautiešu apzināta tracināšana, ar nepārdomātiem un agresīviem lēmumiem, apdraud Latvijas iekšējo drošību un stabilitāti un ir Latvijas iespējamo pretinieku interesēs gaidāmajā globālajā konfrontācijā.

Paldies par uzmanību! Jautājumi?

01.10.2022. Valsts prezidents Egils Levits un Andra Levites kundze balso 14. Saeimas vēlēšanās Rīgas Purvciema vidusskolas iecirknī. Foto autors: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja.